

Slagene om profesjonsutdanningen

Bjørn Rishovd Rund

Redaksjonen har en underlig historieskriving når de gjør et dypdykk i slagene om profesjonsutdanningen, men unnlater å nevne kvalitetsreformen.

I sitt dypdykk i slagene om psykologutdanningen (Studentene kommer i Psykologtidsskriftet nr. 10, 2023) glemmer redaksjonen å løfte blikket. De utelater helt det viktigste av alle slagene, nemlig det som gjaldt å beholde gradsbetegnelsen og lengden på studiet i forbindelse med Kvalitetsreformen, som ble vedtatt i 2001 og innført fra studieåret 2003/2004. Jeg mener tidsskriftet skylder særlig yngre lesere å gi en mer fyllestgjørende historisk fremstilling.

En viktig del av kvalitetsreformen var innføringen av ny gradsstruktur, med bachelor- og mastergrad og med normert studietid på fem år. Dette skulle gjelde alle studier ved norske universiteter og høyskoler. Medisin var det eneste studiet som fra dag én ble holdt utenfor. Men psykologi og veterinærmedisin klarte gjennom omfattende påvirkningsarbeid også å beholde gradsbetegnelsen og et seksårig studieløp. Litt seilende inn fra sidelinja fikk teologi etter hvert også unntak.

Mens forsøket til kirke-, utdannings- og forskningsminister Gudmund Hernes på å nedgradere psykologi til et femårig studium tidlig på 90-tallet i stor grad var drevet av én person, var det tilsvarende forsøket fra statsråd Trond Giske langt vanskeligere å slå tilbake. Sempelthen fordi det var en del av en stor reform i høyere utdanning. Hvordan skjedde det at dette forsøket på å redusere kvaliteten på psykologutdanningen ble slått tilbake?

Jeg mener tidsskriftet skylder særlig yngre lesere å gi en mer fyllestgjørende historisk fremstilling

Kampen ble initiert av og i stor grad drevet av det som den gang het Nasjonalt råd for psykologutdanning (NRP), hvor jeg i kraft av å være bestyrer ved Psykologisk institutt ved UiO var leder på den tiden. NRP, som regel representert ved professor Odd Havik og meg, hadde en rekke møter med komiteer i Stortinget og representanter fra alle de politiske partiene. I vår argumentasjon, som naturligvis også måtte skriftliggjøres i stort omfang, viste vi i stor grad til medisin. Begge utdanningene krever omfattende ferdighetstrening som må integreres med teori. For å beholde kvaliteten og omfanget i et slikt studium er det nødvendig med seks år.

Det var fra før et tett bånd mellom NRP og ledelsen i Psykologforeningen. Og ganske tidlig ble Psykologforeningen en vesentlig bidragsyter i kampen for å få unntak fra endringen i gradsstrukturen. Blant annet var det daværende leder og nestleder i foreningen, An-Magritt Aanonsen og Anne-Kari Torgalsbøen, som hadde møte med Giske. Det møtet var ikke særlig oppløftende for psykologene. Giske viste svært liten interesse for saken: en opplysning jeg har fra sikkert hold. Men i ettertid kan vi kanskje mene at nettopp Giskes manglende interesse var en fordel for oss, det betydde ikke så mye for han å stoppe oss.

Vi jobbet iherdig videre via ulike kanaler, blant annet gjennom daværende rektor på Universitetet i Oslo, Kaare Norum, med Rolv Mikkel Blakar fra Psykologisk institutt som prorektor. Norum tok opp saken med sine kontakter på Stortinget og i regjeringen. Og til slutt ble altså resultatet at psykologi fikk beholde cand.psychol.-tittelen og et seksårig studium.

Det var allerede på den tiden Nasjonalt råd arbeidet med saken, røster innad i psykologstanden som tok til orde for å legge om til ny gradsstruktur og korte ned studiet til fem år. Og få år etter innføringen av Kvalitetsreformen fikk disse røstene gjennomslag for en storstilt satsing på en parallell psykologiutdanning basert på den nye gradsstrukturen. Særlig gjaldt dette i Oslo. Med det nye masterstudiet begynte, naturlig nok, kampen for at den femårige utdannelsen, på linje med det seksårige cand.psychol.-studiet, skulle føre til autorisasjon som psykolog.

Profesjonsstudiet har vært utsatt for angrep både før og etter 2001. Men den viktigste kampen, den om gradsstrukturen, vant vi. Og den kampen må nevnes når redaksjonen skal gi et riktig og troverdig innblikk i slagene om profesjonsutdanningen.